

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. II. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

respondet primo principio, & finis vitæ fini ultimo.

Confirm. Effet valde inordinatum, si quis evidenti credibilitate agnoscere DEUM loquenter, & diutius differret ei assentiri, seu credere: itemque, si agnitus infinitum bonum non appeteret, sed diu tantum creata desideraret: & par est ratio de amore, quem utique debet quilibet bono infinito, & agnito ut tali: nec licet diu sum amorem solis inferioribus impendere, neglecta, vel seposita supra bona bonitate: ergo est obligatio, in principio vita moralis DEO credendi, in eum sperandi, atque eum diligendi. Quod autem spectat ad obligationem in fine vita, datur etiam ratio a patritate desumpta à SS. Eucharistia, cuius sumenda præceptum obligat in articulo mortis. Ex quibus collige, eos, qui ad juvandos moribundos vocantur, inter primas curas habere debere, ut cum iis actus istarum virtutum eliciant.

611. Dico 11. Non est obligatio sub gravi elicendi actus virtutum Theologicorum, fidei, spei, aut charitatis, statim in instanti physicè primo, aut physicè ultimo vita moralis. Ita Sanchez in *præc. decal. 1. 2. c. 35. n. 7.* Suarez *tom. 4. in 3. p. disp. 11. sct. 2. n. 14.* Vasquez, Valentia, Azor, & plures alii. Probatur. Præceptum tam graviter, seu sub pena æterni ignis obligans, tam teneræ ætati impositum, & quidem statim implendum, non videtur consonum suavitati Divinæ providentia: ergo non datur: saltem non est asserendum, nisi valde efficaciter probetur, quod non sit. Et par, immo major est ratio de ultimo instanti vita; quia tunc homo præ imbecillitate virium corporis, & animæ, sepe non est amplius physicè, & saltem ordinariè non est moraliter potens, tales actus elicere: ergo DEUS non imposuit homini tam grave præceptum. Et punto, quod quoad hanc partem conclusionis, seu ultimum physicum instans vita, omnes autores facile nobiscum convenient.

Confirm. 1. Omnes ferme pueri laborant invincibili ignorantia istius præcepti; cum prius nondum prædicti usū rationis, nec potuerint de eo prudenter dubitare, nec in illud inquirere, nec etiam ab aliis, utpote rationis incapaces, illud discere: atqui non est censendus DEUS tale præceptum posuisse, quod saltem ordinariè nemo, quem obligare deberet, sufficienter scire possit: ergo. Confirm. 2. Ante illam quasi vigiliam rationis, pueri ad nullum præceptum obligantur, nec sunt capaces obligationis: ergo non statim videntur à DEO tam arctè, & severè obligari, præsertim, cum nullus possit discerneré primum physicè momentum, vel instans, consequenter neque possit ex certa intentione illud præceptum implere,

612. Dico 12. Sæpius adhuc præceptum fidei (& idem est de præcepto spei, & charitatis) obligat per accidentis, hoc est, non ratione sui, sed ratione accidentalis circumstantiæ, e. g. quando tentationes contra fidem insurgunt, quas quis judicat sine actu fi-

dei à se vinci non posse. 2. quando fides exteriorius profitenda est, ne scilicet verba sint mendacia. 3. sæpe fides est necessaria ad actus aliarum virtutum præceptos ritè elicendos. Addo tamen sub finem, non teneri aliquem ad actum fidei elicendum toties, quoties ei articulus quidam sufficienter proponitur; nam modò tunc non contradicat, vel dubitet, potest abstrahere; alias deberet aliquis saepè, dum studet, actus tales elicere, & à studiis impediri. Verum omnes alias accidentales circumstantias, in quibus detur, vel non detur, obligatio ad actus virtutum Theologicarum elicendos, pluribus examinare, nimis foret prolixum, & potius spectat ad Theologiam moralem, quam speculativam.

ARTICULUS II.

Solvantur Objectiones.

613. **O**b. 1. contra 1. 2. & 3. conclusionem. Potest elicere actus charitatis ante actum fidei strictè dictum: sed per hunc potest aliquis salvare: ergo actus fidei strictè dictus, non est simpliciter necessarius, necessitate mediæ ad salutem. ma. prob. potest elicere pia affectio supernaturalis post solam illustrationem supernaturalem: ergo etiam actus charitatis. Confir. Sufficit ad actus aliarum virtutum actus fidei tantum virtualis, seu fidei objectiva: ergo etiam ad actum charitatis: ergo non opus est actu fidei formalis. Resp. neg. ma. ad prob. conc. ant. neg. cons. Piam affectionem non potest præcedere actus fidei; unde debet sufficere alia superna illustratio: at vero actum charitatis potest præcedere actus fidei, & insuper ex nostris argumentis constat, DEUM ita ordinasse, ut non eliciatur actus charitatis ante fidem. Ad confir. neg. ult. cons. quia non potest elicere actus fidei virtualis, nisi prius elictus sit actus fidei formalis, ut constat ex dictis n. 44. unde hoc saltem evincitur, quod non possit aliquis salutem consequi, nisi eliciebit aliquando actum fidei formalis.

614. Ob. 2. Cornelius centurio *Actor.* 10. v. 2. dicitur *religiosus, ac timens DEUM*, antequam crediderit: ergo potuit etiam salvare ante fidem. Confir. Propositio damnata citata n. 395. potest explicari de fide tantum naturali: ergo nihil ex ea probatur. Resp. neg. ant. Cornelius habuit utique fidem in DEUM remuneratorem, quamquam necdum haberuit explicitam de Christo, de quo inferius. Certè Arausicanum II. can. 25. sic definit: *Unde manifestissime credendum est, quod & illius latronis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, & Cornelii centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachei, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides, non fuit de natura, sed Divine largitatis donum.* Et utique Concilium loquitur de fide Cornelii

nelli ante adventum S. Petri; nam loquitur de ea, quam habuit, dum ad eum Angelus missus est: sicut de fide Zachæi, ante Christum hospitio exceptum; loquitur enim de ea fide, qua id meruit. Angelicus autem 2.2. q. 10. art. 4. ad 3. sic scribit. *De Cornelio tamen sciendum est, quod infidelis non erat; alioquin ejus operatio accepta non fuisset DEO, cui sine fide nullus potest placere: habebat autem fidem implicitam, nondum manifestata Evangelii veritate.* Ad confir. neg. ant. nam fuere Catholici autores, qui eam propositionem defenderant; hi autem utique de fide aliqua, seu illustratione supernaturali loquebantur; alias fuissent Pelagiani, vel Semipelagiani.

615. Ob. 3. contra 4. conclusionem. Potest amari DÉUS, quin cognoscatur ut remunerator, modò cognoscatur ut summè amabilis: ergo sine fide, de DEO remuneratore, potest elici actus charitatis: ergo sine fide potest dari justificatio, & salus. Confir. 1. Amor, tendens in DEUM ut remuneratorem, est tantum amor concupiscentiæ: ergo non esset actus charitatis. Confir. 2. Sancti, quando ardentissimè DEUM amant, à pœnis, & præmiis, praescindunt: ergo. Resp. neg. ant. Vel ad amorem amicabilem requiritur, ut cognoscatur amicus redamans, adeoque remunerator: vel certè DÉUS in hac providentia non vult concurrere ad actum amoris, nisi prævius aliquando fuerit actus fidei de DEO remuneratore, ut jam insinuavimus n. 601. Ad 1. confirm. conc. totum. Amor charitatis non tendit in DEUM remuneratorem ut motivum: sed tantum præsupponit fidem, de illo priùs elicita, tanquam conditionem, saltem ex ordinatione Divina prærequisitam.

Ad 2. confir. dist. ant. Sancti, dum amant DEUM, praescindunt sepe à præmiis, conc. vel om. ant. praescindunt semper. neg. ant. & cons. Non dicimus, quemlibet actum amoris debere præcedere fidem de DEO remuneratore: sed dicimus primum actum charitatis (si per hunc homo omnium primò justificandus esset) non posse, saltem ex ordinatione Divina, elici sine prævio actu fidei de DEO remuneratore: quod nostræ conclusioni sufficit: quamvis neque ad omnes reliquos actus charitatis, saltem per longum tempus, DEUS velit concurrere sine priùs elicito actu fidei de DEO remuneratore; cùm homo etiam debeat sèpius elicere actum spei, ad implendum præceptum spei: quod si implere nollet, actum charitatis elicere non posset.

616. Ob. 4. contra 5. conclusionem. Sèpius Scripturæ inculcant necessitatem fidei in Christum: ergo hæc est necessaria necessitate medii. ant. prob. adducendo textus. sic ad Rom. 3. v. 22. *Justitia autem DEI per fidem JESU Christi in omnes, & super omnes, qui credunt in eum.* Ad Galat. 2. v. 16. *Non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem JESU Christi.* Actio. 4. v. 12. *Non est in alio aliquo salus; nec enim aliud nomen est sub caelo datum hominibus,*

in quo oporteat nos salvos fieri. Joannis 3. v. 14. *Sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis, ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat.* Joannis 17. v. 3. *Hæc est autem vita aeterna, ut cognoscant te solum DÉUM verum, & quem misisti JESUM Christum.*

Respondent 1. quidam distinguendo duplum fidem Christi: unam, quæ habet pro objecto Christum, & potius dicenda esset fides de Christo: alteram, quæ est ex meritis, & ex doctrina Christi: & hæc etiam est fides de DEO remuneratore, quæ est simpliciter necessaria. Resp. 2. neg. conseq. Testimonia hæc, si sumuntur ad mentem adversariorum, ut jacent, nimirum probant, scilicet, quod nemō sit salvandus, nisi post explicitam nominis JESU confessionem, vel, nisi oculis corporeis viderit Christum crucifixum: ut Judæi non sunt sanati, nisi post aspectum serpentem. Primus itaque, & secundus textus, intelligitur de fide ex meritis Christi, sine qua non prosunt opera legis: vel, si tibi scrupulum in primo textu movet illud: qui credunt: dici potest, debere credi Christum, saltem implicitè, quatenus DÉUS est remunerator per media sibi placita, inter quæ principium est Christus, tanquam auctor, & causam, ritorum omnis remunerationis. Nec tamen ex hac responsione sequitur, quod fides in Christum non magis requiratur, quam fides omnium aliorum mysteriorum; nam fides in Christum primario requiritur necessitate præcepti: non autem ita primario requiratur fides aliorum mysteriorum.

Tertius textus tantum probat necessitatem præcepti, vel, si de mediis loquitur, loquitur de meritis Christi, quæ sunt medium absolute necessarium ad salutem nostram: non verò fides explicita de Christo. Quartus textus non petit omnimodam paritatem; alias, ut dictum, deberemus Christum corporaliter aspicere: sed tantum vult, mortem Christi esse necessariam ad salutem hominum. Quintus probabilius loquitur de visione beatifica DEI, & Christi filii DEI. Si de vita causali intelligatur, non intendit adstruere omnimodam paritatem quoad necessitatem inter fidem utriusque objecti.

617. Ob. 5. SS. Patres exigunt fidem explicitam de Christo: ergo. ant. prob. SS. Patres dicunt, Sanctos in Christum sperantes, & ipsum expectantes, salvandos esse: omnes ex fide Christi justificari: utrumque populum, scilicet antiquorum Judæorum, & secutorum postea Christianorum, JESUM confessionis voce laudare: sine fide Evangelii nihil sufficere: neminem etiam ante Christum, sine fide in illum, coronam martyrii confecutum fuisse &c. ergo. Resp. dist. ant. SS. Patres exigunt eam fidem, tanquam necessariam necessitate præcepti. conc. ant. tanquam necessariam necessitate medi. neg. ant. & cons. ad prob. omnes illi modi loquendi non probant, quod adversarii volunt; nam 1. ex illis, qui sperant explicitè in Christum, salvandi sunt plures, sed non soli. 2. omnes

mnes ex fide Christi, hoc est, quæ ab ipso tradita est, & quam, saltem implicitè, quivis tenere debet, justificantur. 3. Populus uterque nomen JESU in celo unanimi voce laudabit; nam in terris id certè in antiquo testamento vix paucissimi fecerunt; & tamen non est credendum, neminem præter eos salvatum fuisse. 4. Fides Evangelii totius utique non est necessaria explicitè talis, sed tantum talis implicitè. Adde, quod S. Athanasius (ex quo hæc objectio fit) loquatur de iis, qui eam fidem, sufficienter prop̄positam, noluerunt amplecti: adeòque tantum loquatur de necessitate præcepti. 5. Licet nulli consecuti sint martyrii coronam sive fide explicita in Christum, potuerunt tamen sine ista illam consequi, vel saltem alià viâ salvare.

Circa alios etiam SS. Patrum textus nota, eos valde convenienter explicari posse, vel de necessitate non negandi Christum, aut SS. Trinitatem: vel de fide Christi, non ut objecti, sed ut auctoris: hoc est, non ut Christus tanquam objectum per aliquem actum fidei explicitè credatur, sed tantum, ut habeatur fides, aut doctrina, à Christo tradita: vel eos textus exponi posse de fide implicita, seu in voto: vel etiam de necessitate, non respectu cuiusque fidelis, sed tantum respectu Ecclesie, ad cujus conservationem medium necessarium est fides explicita in Christum.

618. Ob. 6. S. Thomas nobis adversatur; nam in 3. dist. 25. q. 2. art. 2. questione 2. in corp. ait: Post adventum Christi, quia jam mysterium redemptoris implementum est, & corporaliter, & visibiliter, & predictatim, omnes tenentur ad explicitè credendum. Et si aliquis instructorem non haberet, DEUS ei revelaret, nisi ex sua culpa remaneret. & q. 14. de veritate (qua est de fide) art. 11. in corp. ait: Tempore vero gratia omnes majores, & minores, de Trinitate, & redemptore, tenentur explicitam fidem habere. & ad 1. docet, eum, qui in sylvis esset natus, & ex parte sua impedimentum non ponere, sed ductum naturæ sequeretur, si alium instructorem non haberet, vel per internam revelationem, vel per necessarium predicatorem, de necessariis instruendum: ergo. Confr. C. Firmiter de summa Trinitate. dicitur, in lège gratia neminem salvare, nisi sit in Ecclesia Christi: verba sunt: Una vero est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur: sed non est in Ecclesia Christi, qui non explicitè credit in Christum: ergo.

Resp. Multi ex Thomistis negant, S. Thomam esse nobis contrarium: volūtque, debere S. Doctorem intelligi, quod tantum velit, quod post promulgationem Evangelii fides explicita SS. Trinitatis, aut Christi, necessaria sit in voto, sicut baptismus; non enim negat Angelicus, posse aliquos, post promulgatum Evangelium, sine fide explicita de Christo, per actum charitatis iustificari: sed potius contrarium docet de Cornelio centurione, qui vivebat post

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

promulgatum Evangelium, & de quo 3. p. q. 69. art. 4. ad 2. ait: Ante baptismum Cornelius, & alii similes, consequuntur gratiam, & virtutes, per fidem Christi, & desiderium baptismi, implicitè, vel explicitè: ergo juxta S. Doctorem, fides implicita in Christum sufficit ad gratiam acquirendam, etiam aliquo tempore post promulgatum Evangelium.

619. Dein valde dubium est, an S. Doctorem locis objectis loquatur de necessitate medii, vel tantum de necessitate præcepti; nam ait tenentur, quod ex se tantum significat necessitatem præcepti. Rursus q. 14. de veritate. art. 11. in corp. ait: Hoc tempore majores (hoc est, aliorum doctores) omnia, quæ sunt explicitè fidei, credere tenentur: id est, omnes articulos, de quibus certum est, eos esse de fide: quod intelligi non potest de necessitate medii, sed tantum præcepti; nam, et si aliquis doctor, vel Episcopus, negligentiam gravem commisisset in addiscendis mysteriis, adeò, ut sibi commissos non potuisset instruere, non ideo carerer necessariis mediis ad salutem; nam, modò sciret alia, quæ omnibus necessaria sunt, & in articulo mortis, quando non amplius posset comparare sibi illam majorem scientiam, debitam ageret penitentiam, tamen posset salvare, ut nemo negat.

620. Verum est, S. Doctorem addere, quod DEUS, si homo ex sua parte nullum impedimentum ponens, sed ductum rationis lequens, aliter instrui non posset, eum, vel per extraordinariam illustrationem internam, vel per submissum prædicatorem, instrui faceret: sed tamen potest probabiliter dici, S. Doctorem sentire, quod DEUS etiam in necessariis necessitate præcepti, saltem in præcipuis, & sine quibus valde difficilis est salus, talem hominem aliquando instruī faceret. Certè nobiscum sentiunt insignis Thomista Richardus de Media Villa (quiteste Bellarmine imitatur doctrinam S. Thomæ) Sotus, Bartholomeus Medina, Canus, Banez, & alii apud Sanchez l. 2. in decal. c. 2. & Layman loco citato n. 600. relati. Hinc etiam Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 5. existimat, S. Thomam tantum loqui de necessitate præcepti. Ad confirmat. dist. ma. dicitur, neminem salvare, nisi sit in Ecclesia Christi in voto. conc. ant. nisi sit in ea per acceptum baptismum, qui est janua ad Ecclesiam, vel per explicitam fidem in Christum. neg. ant. & cons. alias baptismus finalis non iustificaret.

621. Ob. 7. S. Augustinus variis locis exigit, tanquam medium necessarium ad salutem, fidem in Christum. Sic l. 1. ad Simplicianum q. 2. circa principium ait: In quibusdam tanta est gratia fidei, quanta non sufficit ad regnum cœlorum, sicut in catechumenis, sicut in ipso Cornelio, antequam sacramentorum participatione incorporaretur Ecclesia. & infra: Non tamen solùm concipi, sed etiam nasci opus est, ut ad vitam perveniatur aeternam. Idem S. Pater ait. l. 18. de civitate DEI. c. 47. etiam ante

Christi adventum, ut pertineret ad coelestem Jerusalem, nemini concessum fuisse nisi cui divinitus revelatus est unus mediator DEI, & hominum, homo Christus IESUS: ergo multò magis sentit, id nemini concessum fuisse post adventum Christi. Similia assert Maurus.

Resp. S. Augustinum benignè interpretandum esse. Certè nemo dicet, catechumenum non habere fidem necessariam necessitate medii ad salutem; cùm talis etiam credat in Christum. Pariter Cornelius habuit fidem absolute sufficientem, antequam baptizaretur: nec opus est revera baptizari; utique enim sufficit baptismus flaminis; unde Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 20. ait, S. Augustinum intelligendum esse de eo casu, in quo baptismus, vel major instructio, haberipotest: consequenter datur tantum necessitas præcepti, vel necessitas medii tantum in voto.

Alter textus S. Augustini necessariò debet exponi (nam literaliter loquendo, videatur non posse probari, quod omnibus iustis, ab origine mundi, fuerit explicitè revelatus Christus ut mediator DEI, & hominum) unde quidam non malè ajunt, S. Doctorem tantum voluisse, quod omnibus necessarium semper fuerit, ut essent membra illius universalis Ecclesie, seu cœtūs populi DEI, cui revelatus est Christus: qui ex hac ratione dici potest, particularibus personis aliquo modo participativè, vel mediately, vel implicitè revelatus: nisi fors dici possit, Christum omnibus esse revelatum ita loquendo effectivè, seu quatenus omnibus gratia ex meritis Christi collata est.

622. Ob. 8. Tridentinum sess. 6. c. 6. describens ordinem justificationis, dicit, justificari homines credentes vera esse, qua divinitus revelata, & promissa sunt, atque illud in primis, à DEO justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem, qua est in Christo IESU: ergo. Confir. In symbolo S. Athanasii post explicata plura mysteria additū: *Hæc est fides Catholica, quam nisi quisque fidelerit, firmiterque crediderit, salvus esse non poterit:* ergo fides istorum est necessaria necessitate medii. Resp. neg. conf. Tridentinum ibi non agit, tantum de necessariis necessitate medii; sed de communi, & ordinario modo, se præparandi ad justificationem; alias necessitate medii etiam necessarium esset, fidem concepire ex auditu, vel timere iustitiam Divinam, vel considerare DEI misericordiam. Ad confir. neg. conf. Senitus verborum symboli tantum est, quod ille, qui ea nec implicitè credit, sed aliquid negat, non possit salvus fieri; nullus enim unquam docuit, quod fides explicita omnium articulorum, contentorum in eo symbolo, sit necessaria necessitate medii.

623. Ob. 9. Plus exigitur in novo testamento necessitate medii, quam in antiquo: ergo fides explicita in Christum. Confirm. Nisi hæc fuisset necessaria necessitate medii, non fuisset ratio mittendi S. Petrum

ad Cornelium: ergo. Resp. neg. conf. si sermo sit de explicita fide (aliud est de implicita) Interim longè plura nunc in novo testamento credenda sunt necessitate præcepti, quam fuerint in antiquo. Ad confir. neg. ant. Cornelius (ut ait S. Thomas citatus n. 618. & afferit quoque Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 23. & hoc teste SS. Patres communis docent) jam justus erat, ante adventum S. Petri: attamen ratio mittendi S. Petri sufficientissima fuit, ut scilicet Cornelius crederet etiam necessaria necessitate præcepti, & baptizaretur: ad quem tenebatur; nec enim DEUS vult, ut homines tantum habeant necessaria necessitate medii. Adde, eam revelationem, & missionem, factam non propter solum Cornelium, sed propter totam gentilitatem.

624. Ob. 10. Innocentius XI. damnavit hanc propositionem 64. *Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum fidei, & etiamsi per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat mysterium SS. Trinitatis & Incarnationis Domini nostri IESU Christi:* ergo fides explicita istorum mysteriorum est necessaria necessitate medii; alias enim posset aliquis absolvī. Resp. 1. neg. conf. quia, licet esset absolute necessaria notitia horum mysteriorum ad absolutionem, non esset ita necessaria ad contritionem, adeoque neque ad salutem, ad quam pauciora requiruntur. Hæc responso sufficeret ad solvendam objectionem: attamen ad ulteriore notitiam addo, propositionem damnatam duas habere partes. Prima dicit, posse absolvī eum, qui laborat ignorantia mysteriorum fidei illimitata, quod non videtur intelligendum de ignorantia tantum aliquorum (nam quis tantum diceret, posse absolvī eum, qui aliqua mysteria ignoraret, non esset damnabilis) sed de ignorantia omnium, saltem indeterminatè, & disjunctim sumptorum, hoc est, qualcunque ignoret; ita ut sensus sit, esse capacem absolutionis etiam eum, qui ignorat DEUM remuneratore: & hoc est falsum etiam juxta nos, ut patet.

625. Altera pars propositionis ait, posse absolvī eum, qui culpabiliter ignorat duo illa mysteria. Circa quod noto, absolutionem aliquando validè dari, sed illicite: aliquando etiam invalidè, ut est apud omnes certissimum. Sic illicite, attamen validè absolvit sacerdos, in statu peccati existens: vel si poenitentem, invincibiliter e. g. ignorantem, aliquid esse peccatum, non monet, cùm potest, & debet. Poenitens quidem non potest recipere hoc sacramentum validè, & formaliter illicite, quantum est ex parte sua; si enim sciat, vel culpabiliter nesciat, se illicite accedere, eo ipso de novo peccat, nec habet dolorem, & propositum, requisitum ad valorem sacramenti, consequenter nec validè recipit sacramentum. At vero potest poenitens illud recipere validè, si administratio illius sit tantum illicita ex parte sacerdotis, vel tantum materialiter illicita ex parte sua, si e. g. aliquid, ad licitam receptionem

tionem requisitum, inculpabiliter nesciret; tunc enim non formaliter, sed tantum materialiter illicite accederet ad sacramentum, quod non impediret valorem.

626. Jam quæstio est, an Pontifex damnet tantum afferentes, quod culpabiliter ignorans mysteria illa, sit capax absolutionis licita: an etiam damnet afferentes, quod sit capax, absolutionis quidem validæ, sed non licita. In qua questione in primis dicendum, quod culpabiliter ignorans, quando potest instrui, non sit capax, nec validæ absolutionis. Ratio est; quia, qui culpabiliter est ignorans, nec vult instrui, actualiter graviter peccat, dum obligationi suæ gravi non vult satisfacere, curando se instrui; debet enim quisvis, necessitate saltem gravis præcepti, scire ista mysteria: hocque præceptum semper urget, quando est occasio descendendi: qualem quilibet semper habet, dum sanus, vel etiam ægrotus, tamen capax rationis est; quippe quilibet homo potest eum instruere: urgētque hoc præceptum ante confessionem, præsertim, cum probabilis etiam sit sententia afferentium, fidem explicitam SS. Trinitatis, & Christi Redemptoris, esse necessariam necessitate medii: quo causa confessio esset prorsus invalida: ergo, si non vult, instrui ante confessionem, actualiter peccat: adeoque ratione deficientis doloris, & propositi, neque validam absolutionem potest recipere.

Quodsi autem aliquis inculpabiliter nesciat ea mysteria, nempe SS. Trinitatis, & incarnationis, & possit instrui ante confessionem, certum est, quod saltem illicite absolvatur, & graviter peccet sacerdos absolvens, si eum non prius instruat; tum quia confessarius est doctor, qui debet in necessariis instruere pœnitentem; tum adhuc magis, quia ex prima propositione damnata ab Innocentio XI. habetur, quod non licet uti sententia tantum probabili, quando agitur de valore sacramentorum, & potest haberi tutor, & certa: atqui hic agitur de valore; quia agitur, an talis pœnitens sit absolutionis capax, adeoque hæc ei validè possit impendi: & sententia est tantum probabilis, non certa; nam multi tenent, fidem eorum mysteriorum, re ipsa explicitè habitam, esse necessariam necessitate medii: quia sententia si vera esset, talis esset incapax absolutionis validæ, sicut esset incapax, qui non esset baptizatus.

627. Sed quæres, an talis, inculpabiliter ignorans, capax sit saltem absolutionis validæ? Resp. in primis, hunc casum moraliter contingere non posse; nam, qui non est instructus de necessariis, & essentialibus sacramenti pœnitentiae, dolore &c. invalidè absolvitur; quia non ponit partes essentialias: qui autem scit necessaria ad confessionem, etiam utique sciet mysteria SS. Trinitatis, & incarnationis. Speculativè tamen loquendo, si talis casus contingere, videtur probabile, talem inculpabiliter ignorantem capacem esse absolutionis, non quidem licita, sed saltem validæ; quia proba-

biliter non est de necessitate medii, explicita fides duorum istorum mysteriorum: quamquam, ut jam dictum, in praxi nunquam possit licite dari ei, qui potest instrui.

Nec hæc assertio videtur convenire cum propositione damnata; nam illa in primis loquitur de ignorantia culpabili istorum mysteriorum. Dein, ut habet Cardenas *dissert. 41. in propos. damnat. ab Innoc. XI. c. 5. n. 32.* damnatio illa non videtur afficer afferentes, esse capacem absolutionis tantum validæ eum, qui, præsertim inculpabiliter, ea mysteria ignorat; nam propositione damnata non distinguit, inter absolutionem licitam, & validam; unde damnatio sufficienter intelligitur de assertione absolutionis licita. Rursus idem auctor *n. 34.* adducit regulam *30. juris in 6. In obscuris minimum est sequendum:* cum ergo obscurum sit, an damnatio comprehendat absolutionem tantum licitam, an etiam validam, sequimur minimum, dicendo, quod comprehendat tantum absolutionem licitam.

628. Hinc in casu, quo vocaretur sacerdos ad moribundum, de quo jure præsumere posset, eum ignorare duo illa mysteria: attamen modò instrui nequiret, respondet Cardenas *dissert. modò citata c. 3. n. 16.* quod deberet conditionatè absolvī; cum enim certum non sit, moribundum esse indispositum, debet sacerdos in tanto periculo ei succurrere, quantum potest. Nec hoc est contra damnationem primæ propositionis, ab Innocentio XI. prohibita; nam ex illa tantum infertur, non posse adhiberi sententiam probabilem circa sacramenti valorem, quando potest haberi certa, & tuta, quæ in hoc casu haberi non potest.

Imò idem Cardenas *n. 18.* pergit, & dicit, quod, eti sacerdos certò sciret, tam moribundum ea mysteria nescire (supposito, quod haberet sufficientia signa doloris, & confessionis &c. que essentialiter requiruntur ad absolutionem) deberet tamen eum sub conditione absolvere; quia, cum certum non sit, fidem mysteriorum illorum esse de necessitate medii, speculativè adhuc probabile est, eam absolutionem fore validam: adeoque debet moribundo in tanta necessitate eà succurri. Nec in hoc casu illicita est absolutione; tum quia per adjectam conditionem cavetur reverentia sacramenti; tum quia talis necessitas proximi aliquando à peccato excusat: sed, ut jam dixi, casus hic speculativus potius est, quam practicus.

ARTICULUS III.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

629. **O**B. 11. contra 6. conclusio-nem. Si rudes debent credere explicitè symbolum Apostolorum, debebunt etiam credere symbolum Nicænum; par enim est ratio, & hoc est explicatio prioris: sed Nicænum rudes